

Norges Vassdrags- Og Energidirektorat (nve)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Vår dato: 19.01.2024
Vår referanse: 23/66995 - 2
Deres dato: 30.11.2023
Deres referanse: 202304195-3

Høring av søknad om regulering av Hilleshamnvatnet og bygging av Hilleshamn kraftverk i Gratangen kommune

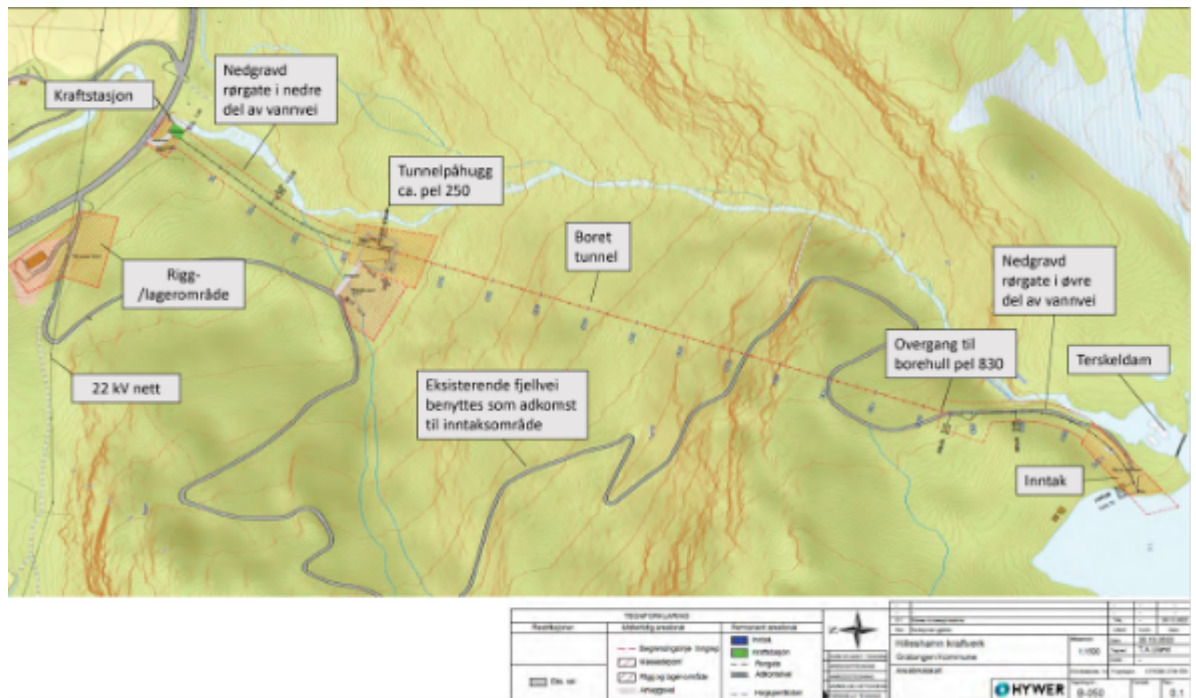
Vi viser til deres høringsbrev datert 28.februar 2023 vedrørende søknad om regulering Hilleshamnvatnet og medfølgende nytt kraftverk.

Bakgrunn

Landbruksdirektoratet gjør selvstendige faglige vurderinger av søknaden og om konsekvensene anses godt nok utredet.

Om søknaden

Småkraft AS søker om konsesjon etter vannressursloven til regulering av Hilleshamnvatnet og bygging av Hilleshamn kraftverk. Det søkes om å regulere Hilleshamnvatnet med en meter. Inntak søkes på kote 381,5 moh. og kraftstasjon på ca. 35 moh. Kraftverket vil benytte et fall på 347,5 meter, med vannvei som er kombinert av nedgravd rørgate og boret tunnel med en lengde på 1040 meter. Det søkes om minstevannføring på 120 l/s på sommertid, og 50 l/s på vintertid. Installert effekt vil være på 4,4 MW og det er beregnet en middelproduksjon på 12,1 GWh. Eksisterende traktorvei opp til Hilleshamnvatnet vil bli benyttet som anleggsvei i byggefasen og det påregnes noe opprustning i form av utvidelse og styrking, samt opprusting av en kort stikkvei inn til tunnelpåhugget og en forbedret avkjøring fra fylkesveien til kraftstasjonen.

Figur 1. Detaljert kart over prosjektområdet

Kort om Roaba/Grovfjord reinbeitedistrikt

Det kommer fram i konsekvensvurderingen at tap av beiteland som følge av arealinngrep trolig er den største trusselen mot reindrift. Hilleshamn kraftverk inngår i Roaba/Grovfjord reinbeitedistrikt og arealet rundt kraftverket brukes som vinter-, vår- og sommerbeite for distriktet. Vårbeite er kalvingsland. I tillegg går det flyttlei i dalen langs ved elva. Reinbeitedistriktene skal i følge reindriftsloven §62 utarbeide en distriktsplan som skal inneholde opplysninger som er nødvendige for den offentlige planlegging. Distriktet selv deler sitt syn på vannkraft anlegg i distriktet gjennom sin distriktsplan for årene 2019-2023:

«Problemet med småkraftverk er at det ofte blir laget veier til kraftverkene slik at store beiteområder blir lett tilgjengelig for allmenheten, med økt ferdsel, forstyrrelser og trafikk som resultat. Veiene opp til kraftverk må stenges for allmenheten. Et annet problem med kraftverk er de stenger av trange dalfører som fungerer som flaskehals for rein som skal opp og ned til beiteområder. Disse dalførene er ofte eneste passasje mellom beiteområdene og en forhindring på et slikt område vil påvirke reinens trekkmuligheter. Kraftør må derfor graves ned i terrenget.»

I tillegg til kraftverk fremkommer det i distriktsplanen til distriktet at ulike inngrep har de siste årene ført til en vesentlig forringelse av flytte- og trekkleier. Arealvern er den mest krevende delen av distriktets administrative virksomhet og de opplever det som frustrerende at det er mangel på den samlede effekten av arealinngrep i plan arbeidet.

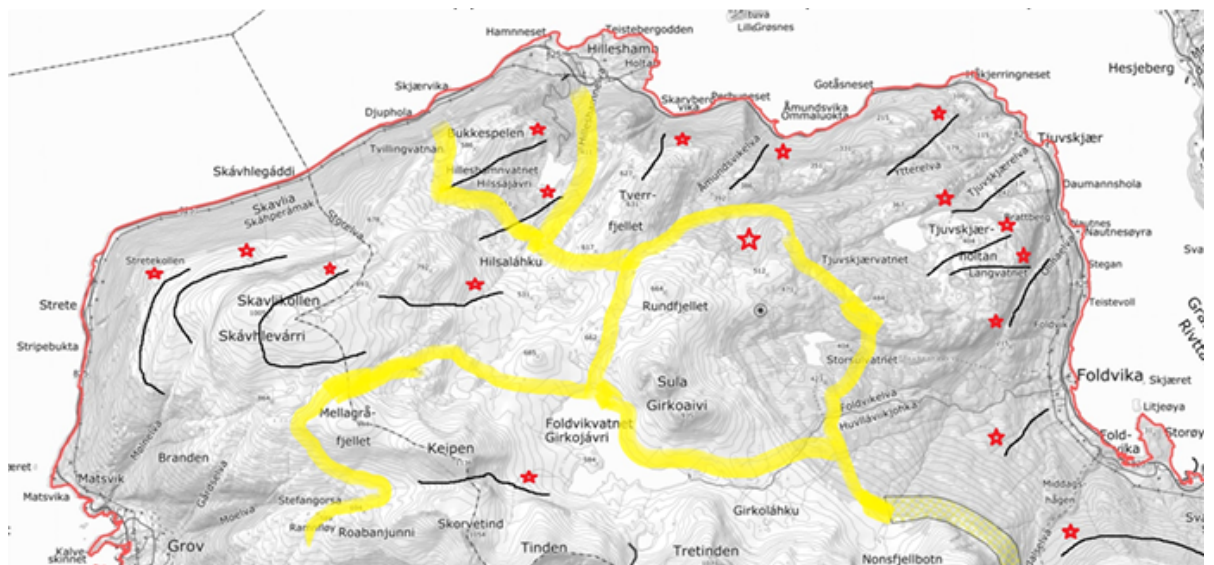
Som felles for hele reindriften er dette sammen med økende andre inngrep, forstyrrelser og utfordringer. Som tap av rein til rovdyr, klimaendringer, skiftende naturforhold, store utgifter og økende kostnader gjør det mer utfordrende å drive effektiv reindrift. Forstyrrelser og inngrep fører også til merarbeid og ekstra kostnader for reindriftsutøverne som følge av økt behov for: gjeting, tilleggsforing, hente tilbake rein på avveie og ressurser til flytting gjennom områder med forstyrrelser og inngrep mm. Landbruksdirektoratet anser det som meget viktig at konsekvensene for den praktiske reindriften, nye hindringer i den daglige driften samt merarbeid bør bli vurdert nøye

Konsekvenser for reindriften

Landbruksdirektoratet vil kort trekke frem viktige konsekvenser av reguleringen og kraftanlegget for reindriften.

I søknadens konsekvensvurdering kommer det fram at tiltaket medfører at reindriften blir noe forringet. Når verdien er middels, vil dette gi noe negativ konsekvens for reindrift.

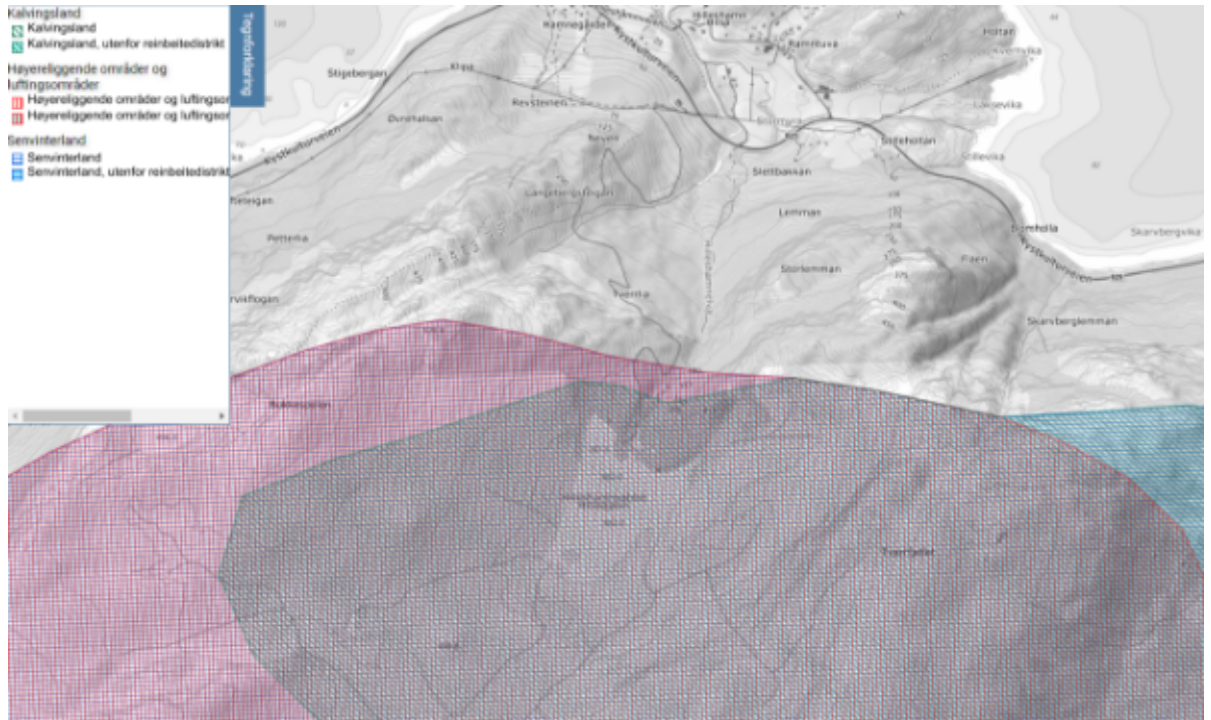
Reindriften arealbruk anses som mangelfullt beskrevet og vurdert i søknaden og konsekvensvurderingen. Mye kan ha skjedd siden konsultasjonen i 2015 og sumvirkningene kan ha endret seg. Landbruksdirektoratet savner konsultasjon med distriktet av nyere dato. Søknaden omtaler ikke kalvingsland og en flyttlei som går rett ved Hilleshamnvatnet, langs elva og kraftanlegget som vist i figur 2. Flyttleier er gitt et særskilt vern i reindriftslovens § 22.

Figur 2. Oversikt over flyttlei som enda ikke er lagt inn i Kilden. Henet fra Distriktsplanen til Grovjord reinbeitedistrikt

Konsekvensutredningene utgjør det mest sentrale kunnskapsgrunnlaget for myndighetenes vurdering av de planlagte inngrepenes fremtidige betydning for reindriften. Konsekvensutredningene skal utføres i samarbeid med de som berøres av inngrepet, slik ILO konvensjon nr. 169 foreskriver.

Landbruksdirektoratet savner en vurdering fra søker og NVE om hvorvidt tiltaket er konsekvensutredningspliktig etter forskrift om konsekvensutredning § 4. Ut fra innsendt dokumentasjon ser vi ikke en tilstrekkelig vurdering av tiltaket.

Figur 3. Oversikt over reindriftens bruk av området.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet har vurdert søknaden. Landbruksdirektoratet vurderer at omsøkte regulering av Hilleshamnvatnet og bygging av kraftverk vil ha negative konsekvenser for reindriften. Det største problemet anses å være manglende vurdering av behov for konsekvensvurdering opp imot reindriften og mangelen på nyere konsultasjoner.

Under punkt 3.12 Virkninger for miljø, naturressurser og samfunn har søker skrevet en kort konsekvensvurdering for reindrift. Landbruksdirektoratet ønsker en fyldigere og bedre vurdert konsekvensvurdering der påvirkninger på reindriften blir belyst.

Landbruksdirektoratet savner en vurdering av konkrete avbøtende tiltak for reindrift. Dette er vanskelig å vurdere uten nyere konsultasjoner med reindriften. Tiltaket ligger i vinterbeite, kalvingsland og i trekkei for reinen. Dette vil ha påvirkninger på reindriften og avbøtende tiltak bør for å minske den negative påvirkningen beskrives. Avbøtende tiltak spesifikt for anleggsfasen, der det vil være sterkere påvirkning av tiltaket, bør beskrives. Distriktene bør involveres i dette.

Konklusjon

Landbruksdirektoratet vurderer at det omsøkte tiltaket vil ha negativ konsekvens for reindrifta. Søknaden mangler beskrivelser av reindriftens faktiske bruk av området og med det den tilhørende effekten tiltaket vil ha. Vi kan ikke se at det er gjort konsultasjoner av nyere dato. De nødvendige avbøtende tiltakene som trengs for å minske den negative effekten av tiltaket bør beskrives og Roaba/Grovfjord reinbeitedistrikt bør involveres i dette. Det bør legges fram de vurderingene som ble tatt om tiltaket var konsekvensutredningspliktig eller ikke.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Tone Frantzen Seppola
fungerende seksjonssjef

Joakim Nyeng
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:

Norges Vassdrags- Og
Energidirektorat (nve)

Postboks 5091 Majorstua

0301 OSLO

Kopi til:

Håvard Alexander Hagen